

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.142/2021/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Sándor Péter ügyvéd ügyintézése mellett eljáró Sándor Szegedi Szent-Ivány Komáromi Eversheds Sutherlands Ügyvédi Iroda (cím15) által képviselt Felperes1 (Cím2) felperesnek – a dr. Vámos Marianna ügyvéd ügyintézése mellett eljáró Papcsák Ügyvédi Iroda (cím16) által képviselt Alperes1 (cím17) I. rendű alperes és a dr. Győrfy Attila . kamarai jogtanácsos által képviselt Alperes2 (cím18) II. rendű alperes elleni kártérítés megfizetése iránti perében az Egri Törvényszék 4.P.20.217/2018/113. sorszámu ítélete ellen a felperes által 114. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részében helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek az általános forgalmi adót is tartalmazó 1 270 000 (egymillió-kétszázhetvenezer) forint másodfokú eljárással felmerült költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 2 500 000 (kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperes 2015. január 21. napján „Környezeti és Energetikai Nonprofit Információs Központ kialakítása H. városában” címmel nyújtott be pályázatot a KEOP-6.5.0/14. kódszámú kiemelt projektfelhívásra. A mintaprojekt célja az volt, hogy az egykori H.-i Cukorgyár területén lévő, hajdani cukormalom ipartörténeti jelentőségű épületének rekonstrukciójával olyan környezeti és energetikai nonprofit információs központot hozzon létre, amely népszerűsíteni képes a családi házakban is alkalmazható környezetbarát technológiákat, és alkalmas a társadalmi szemlélet kedvező irányú formálására. A projekt két fő elemből tevődött össze: az a szárazmalom épület felújítása és átépítése mellett a fenntartható életmód és fogyasztási szokások kialakítása és terjesztése, környezetbarát termékek bemutatása és népszerűsítése, ehhez kapcsolódó gyakorlati és jogi tanácsadás, kipróbálási lehetőség biztosítása érdekében végzett ügynevezett ATL és BTL kommunikációs tevékenységet is magában foglalt.

[2] Az eredményes pályázatot követően a felperes és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (II. rendű alperes jogelődje, a továbbiakban: NFM) „Támogatási szerződés”-t kötöttek, amely szerint a projekt elszámolható költségei 100%-át, de legfeljebb 800 000 000 forintot a támogató az Európai Regionális Fejlesztési Alapból és hazai központi költségvetési előirányzatból vissza nem térítendő támogatás formájában vállalt finanszírozni.

[3] A megvalósítási időszak tervezett kezdő időpontját 2015. február 1., a fizikai befejezés tervezett határidejét 2015. október 30. napjában jelölték meg azzal, hogy a projekt megvalósítás költségei elszámolhatóságának záró időpontja – az a nap, amelyen a projekt javaslatban/pályázatban meghatározott feladatcél a pályázati felhívásban foglaltaknak és a szerződésben rögzítetteknek megfelelően teljesült, és a kedvezményezett (felperes) az elszámolásra benyújtandó számlákat, szállítói kifizetés esetén az előírt önrészt a szállítók

részére kiegyenlíti – a projekt megvalósulásának napja, legkésőbb 2015. október 30. Amennyiben a kedvezményezett 2015. október 30. után nyújt be időközi vagy záróelszámolást, és a támogatás kifizetése nem lehetséges 2015. december 31-ig, az elszámolás részeként benyújtott számlák támogatás tartalma a kedvezményezettet terheli. A záró beszámoló benyújtásának határideje 2015. november 15. napja volt.

[4] A támogatási szerződés 3.4. pontja értelmében a felperes vállalta, hogy a projektet a pályázatban megjelölt helyszínen megvalósítja, és azt a fenntartási időszak alatt fenntartja/üzemelteti. A szerződés 5. számú melléklete tartalmazta a projekt megvalósításának számszerűsíthető céljai között 2015. és 2020. között évekre lebontva az aktív rövidtávú elérés és passzív elérés mutatót; a 2015. évre 1000 fő aktív rövid távú és 3 110 000 passzív elérést írva elő.

[5] A szerződés részét képező Általános szerződési feltételek (továbbiakban ÁSZF) 3.2.1. pontja szerint a támogatás kizárólag a támogató által jóváhagyott, a kifizetési igényléssel együtt benyújtott időszakos beszámolóval volt folyósítható.

[6] Az ÁSZF 3.6. pontja értelmében ha egy, a projekt fizikai befejezéséig teljesítendő indikátor nem éri el a 4/2011. (I.28.) Korm. rendelet 80. § (6) és (7) bekezdése szerinti értéket, a támogató az ott meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazza. A 8.1.2. pont szerint a kedvezményezett szerződésszegésének minősült, ha a támogatott tevékenység megvalósításával késedelembe esett, illetve részben vagy teljes egészében elmulasztotta annak teljesítését. A 8.4. pont szerint a támogató jogosult volt elállni a szerződéstől a 8.1. pontban írt szerződésszegés esetén.

[7] Az ÁSZF 11. pontja fenntartási időszakot is előírt, valamint rögzítette, hogy ha a teljesítendő indikátor a projekt végéig nem éri el a 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet 80. § (6) és (7) bekezdésében meghatározott értékeket, a támogató az ott meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazza.

[8] A felperes tárgyalásos közbeszerzési eljárás eredményeként 2015. augusztus 26. napján megrendelőként kötött vállalkozási szerződést az I. rendű alperessel, mint vállalkozóval a szerződés 1-3. számú mellékletét képező dokumentációban, felhívásban és ajánlatban meghatározottaknak megfelelően megjelölt épületrészekben és építményeken elvégzendő munkák megvalósítására nettó 541 033 606 forint vállalkozói díj fejében. A szerződésben az építési munkák teljesítési határidejét a szerződéskötést követő első munkanaptól számított 152 naptári napban határozták meg, mely az időtartalékot is magában foglalta. A felek a szerződésben késedelmi kötbért is kikötöttek. A teljesítés határideje a szerződéskötés tényleges időpontjára tekintettel így ténylegesen 2016. január 25. napjára esett.

[9] A vállalkozási szerződés VII.2. pontja szerint a vállalkozó egy előlegszámla, 3 résszámla (a munkák megrendelő által igazolt teljesítését követően a teljesítés 25, 50 és 75%-os mértékénél) és egy végszámla benyújtására volt jogosult. A VI.1. pont értelmében a fenti időpontokban a vállalkozó köteles volt a felperest a teljesített feladatok elvégzésről írásban értesíteni, megjelölve a műszaki átadás-átvétel megkezdésének időpontját is, amely az értesítés kézbesítését követő 5 munkanapon belüli időpontra nem volt kitűzhető, minimális időtartama 8 hivatalos munkanap volt. A VI.9. pont szerint a műszaki átadás-átvételi eljárást a kivitelezési munka fizikai megvalósítására vonatkozó véghatáridőig teljesítésigazolással le kellett zárni.

[10] A szerződés a záró rendelkezések között (X.11. pont) rögzítette, hogy a szerződés szerinti díj kifizetésére 100%-ban a KEOP-6.5.0/14. azonosító számú támogatási szerződés forrása nyújt fedezetet. A szerződés aláírásakor az I. rendű alperes is tisztában volt azzal, hogy a támogatás elszámolási határideje 2015. december 31. napja.

[11] Az I. rendű alperes a szerződés teljesítését megkezdte, 2015. október 8-án nyújtotta be az első számláját, mely szerint az aktuális készütség 25,2 % volt. A számla összege mellett a teljes ellenszolgáltatás 5%-ának megfelelő előlegfizetés is történt, ennek eredményeként a felperes az alperes részére 155 547 162 forint vállalkozói díjat kifizetett.

[12] A felperes 2015. október 20., majd 2015. november 3. és 2015. november 16. napján keltén a II. rendű alperes jogelődjénél a támogatási szerződés módosítása iránti kérelmet terjesztett elő, részben a határidő, részben a támogatási összeg módosítása érdekében. A támogatási szerződés módosítására irányuló kérelmeket az NFM azonban csak 2015. december 8. napján bírálta el, ekkor (az elállással egyidejűleg) értesítette felperest, hogy kérelmeit elutasította.

[13] A felperes 2015. november 10. napján írt elektronikus levélben akként tájékoztatta az I. rendű alperest, hogy a pályázat szerint a projekt fizikai befejezésének napja 2015. december 15., de a támogatótól kérte annak december 31. napjára módosítását. Erre tekintettel kezdeményezte, hogy a vállalkozói szerződés módosításával az építési munkák teljesítési határidejét 2015. december 23. napjában állapítsák meg. Kiemelte, hogy a projekt csak akkor támogatható, ha a kivitelezési munkák az előírt fizikai befejezési határidő lejártáig maradéktalanul elkészülnek. Az I. rendű alperes a szerződésmódosításhoz nem járult hozzá.

[14] Az I. rendű alperes 2015. november 19. napján a felperesi polgármesterhez írt levelében bejelentette, hogy a kivitelezési munkákat 2015.11.20. naptól 2015. 11. 24. napig felfüggeszti, mivel a kivitelezés során felmerült műszaki kérdések (kert és út kapcsolatának, kiépítésének hiánya, a feltáráshoz került meglévő épületrészek statikai pontosításának hiánya, a beázott földem statikai megerősítése, stb.) teljes körű tisztázása nélkül további munkákat nem tud végezni. Ezt követően az I. rendű alperes 2015. november 23-án kelt levelével – ezen nappal – akadályt közölt a felperessel, és levonult a munkaterületről, arra hivatkozva, hogy az általa végzett kivitelezési munkálatok pénzügyi teljesítését nem látja biztosítva, mivel a felperesnek a támogatáshoz a beruházást 2015. december 31-ig le kellene zárnia, míg a vállalkozási szerződés szerinti teljesítési határidő 2016. január 25. napja. A munkálatokat akkor kezdi újra, ha a felperes írásos garanciát vállal, hogy minden külső körülmény ellenére határidőre teljesíti a kötelezettségeit, és ezt testületi ülésen hozott határozattal is megerősíti.

[15] A felperes 2015. november 25. napján felszólította az I. rendű alperest a teljesítés folytatására, egyidejűleg megküldte képviselő-testületének 2015. augusztus 10. napján kelt határozatát, melyben a pályázati összegen felül a felperes további bruttó 139 872 933 forint összegű pénzügyi forrást biztosított a vállalkozási szerződés szerinti kivitelezési tevékenységek fedezeteként. A felperes ezt követően többször eredménytelenül felszólította az I. rendű alperest a munkák folytatására, 2015. december 8. napján a kialakult helyzetre tekintettel szerződésmódosítás tervezetét is kidolgozott, az I. rendű alperes a kivitelezést nem folytatta.

[16] 2015. november 24-én a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Környezeti és Energia-hatékonysági Operatív Programokért Felelős Helyettes Államtitkársága rendkívüli közbenső helyszíni ellenőrzést tartott. A kivitelezési munkák körében az ellenőrzés eredményeként részletesen rögzítette az egyes munkák elvégzésének készütségi fokát. Összességében a kivitelezési munkákat 30%-os készütségi fokban tekintette elvégzettnek, rögzítve azt, hogy azok a támogatási szerződéshez és a vállalkozási szerződéshez képest is lemaradásban vannak, és a helyszínelés időpontjában a területen munkavégzés nem folyt. Az ATL kommunikációs feladatok körében a jegyzőkönyv tartalmazza, hogy a kommunikációs terv elkészült, az online hirdetési felületek megvásárlása még folyamatban van, a hirdetések grafikai anyaga elkészült. A szóróanyag nyomdakész, rádió spotokat az ellenőrzés során bemutatták, a tv spotok forgatókönyve elkészült, a kisfilmek forgatását december első felében tervezik. A BTL kommunikációs feladatok tekintetében a jegyzőkönyv megállapította, hogy a

felperes 23 iskolával kötött együttműködési megállapodást; a feladat ellátására a gazdasági társaság1-vel kötött szerződést 2015. október 21. napján felmondta, a gazdasági társaság2-vel a szerződéskötés folyamatban van. Az előadások tematikái elkészültek, iskolai, illetőleg információs központbéli rendezvényeket még nem tartottak, az aktív rövid távú elérés és passzív elérés száma 0. A jegyzőkönyv ugyanakkor az ATL és BTL feladatok vonatkozásában is azt rögzítette, hogy nincs eltérés a támogatási szerződésben elfogadott ütemezés és a tényleges tartalom, ütemezés között, a teljesítés időarányos.

[17] A felperes a támogató felhívására 2015. december 7. napján intézkedési tervet készített az előrehaladás eltérésének megszüntetésére, melyben rögzítette, hogy többször felhívta az I. rendű alperest a teljesítés folytatására és előkészítette a projekt befejezési határidejének meghosszabbítására irányuló támogatási szerződés módosítást. Bejelentette továbbá, hogy a BTL rendezvényszervezési feladatokra szerződést kötött, és megküldte a rendezvények időprogramját, tervezett helyszíneit, létszámot és előkészítési dokumentumait. A NFM 2015. december 11. napján kelt levelében értesítette a felperest, hogy az intézkedési terv és az abban foglalt intézkedések teljesülése elfogadásra került.

[18] A II. rendű alperes jogelődje 2015. december 18. napján kelt levelével elállt a támogatási szerződéstől, és kötelezte a felperest arra, hogy a projekt keretében az elállásig lehívott, a felperes részére kifizetett támogatási összeget, azaz 389 576 731 forintot és járulékait fizesse vissza a részére. Az elállást azzal indokolta, hogy kiemelkedően fontos volt a projekt számszerűsíthető céljának, az aktív és passzív eléréseknek a teljesülése, a BTL és ATL kampány lebonyolítása; a PR, eszközbeszerzés és ismeretterjesztés projektelemek megvalósulása nélkül a támogatás nem hívható le. A projekt fizikai befejezésének határideje 2015. október 30., a BTL rendezvényszervezési feladatok elvégzésére a felperes csak 2015. november 24. napján kötött új szerződést, ezen időpontban csak a megvalósítandó rendezvények minimális részére állt rendelkezése ütemterv, mely a határidőre történő befejezést nem támasztotta alá. A helyszíni ellenőrzés a projekt szárazmalom felújítására vonatkozó részének kivitelezésében nagy fokú lemaradást állapított meg, az I. rendű alperes a kivitelezési tevékenységét felfüggesztette. Mindezek ismeretében a támogató a projektet nem látta megvalósíthatónak 2015. december 31. napjáig, ezért a támogatási szerződéstől az ÁSZF 8.1.2. pontja szerinti szerződésszegésre tekintettel a 8.4. pont és a 4/2011. (I.28.) Korm. rendelet 35. § d) pontja szerint elállt. A felperes a felhívásnak megfelelő összeget visszafizette.

[19] A felperes ezt követően 2015. december 29. napján kelt levelével azonnali hatállyal felmondta a vállalkozási szerződést, amelyet az I. rendű alperes nem fogadott el.

[20] A felperes módosított elsődleges kereseti kérelmében kérte kötelezni az I-II. rendű alpereseket 1 129 686 114 forint és 243 205 120 forint után 2016. január 22. napjától, a fennmaradó összeg után 2015. december 18. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat megfizetésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:142. §-a alapján. Másodlagos kereseti kérelmében – arra az esetre, ha a bíróság a II. rendű alperes elállásának BTL kommunikációra alapított indokát jogszerűnek fogadja el – az I. rendű alperest a követelés felének és járulékainak megfizetésére kérte kötelezni, akként, hogy a késedelmi kamatot 278 397 440 forint után 2016. január 22. napjától, a fennmaradó összeg után 2015. december 18. napjától kérte megítélni. Kártérítési igényéből 523 923 420 forintot a támogatási összeg építési munkákra eső részének elvesztéséből eredő kárként (75%-os készségi fok elérése esetén), 366 744 694 forintot a támogatási összeg épület befejezésére eső, 2020. évi értéken számított részének az elvesztett támogatási összeget meghaladó részeként, 293 018 000 forintot a támogatási összeg építési munkára eső részét meghaladó részének elvesztéséből eredő kárként határozott meg.

[21] Jogi érvelése szerint az I. rendű alperes megszegte a vállalkozási szerződést, késedelembe esett, mivel a szerződés szerinti ütemtervhez képest jelentős késedelemben volt. Továbbá az I. rendű alperes már a vállalkozási szerződés aláírásakor ismerte a támogatási szerződésben foglalt teljesítési határidőt, jogszerűtlenül függesztette fel a teljesítést 2015. november 23. napján, alaptalanul hivatkozott a fedezet hiányára. Figyelemmel a szerződésben kikötött kéthetes időtartalékra és az átadás-átvételi eljárás időtartamára, az I. rendű alperesnek a tényleges kivitelezési munkákkal 2015. december 30. napjáig el kellett volna készülnie. A 4/2014. (I.28.) Korm. rendelet 80. § (6) és (7) bekezdéseire figyelemmel, ha az I. rendű alperes a kivitelezéssel a 75%-os készültséget eléri 2015. december 31. napjára, a II. rendű alperes nem állt volna el a szerződéstől, így csupán a támogatás arányos részétől esett volna el a felperes, melyre fedezettel rendelkezett. A projekt sikere kizárólag az építési tevékenységtől függött, mivel az egyéb projektelemeket a felperes határidőre teljesítette volna. A felperes elállása a vállalkozási szerződéstől a Ptk. 6:151. § (1) és 6:154. § (1) bekezdése alapján jogszerű volt.

[22] A II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresete alapjaként állította, hogy a II. rendű alperes a támogatási szerződéstől való elállása során alaptalanul hivatkozott a BTL rendezvényszervezési feladatok teljesítésének elmaradására. Amennyiben az I. rendű alperessel szembeni keresete azért nem teljesíthető, mert az elállásban a II. rendű alperes alaptalan okra is hivatkozott, az alperesek közös károkozása állapítható meg, amelyért a Ptk. 6:524. § (1) bekezdése alapján közösen felelnek.

[23] A másodlagos kereseti kérelme szerint amennyiben megállapítható, hogy a II. rendű alperes alappal hivatkozott elállási okként a BTL rendezvényszervezési feladatokra, úgy az nem az I. rendű alperes teljes mentesülését okozza, csak azt jelenti, hogy a felperes maga is közrehatott a kár bekövetkezésében, ekként – mivel sem a felróhatóság, sem a közrehatás aránya nem állapítható meg – a Ptk. 6:524. § (2) bekezdése alapján az I. rendű alperes a kár feléért felelős.

[24] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Kiemelte, hogy a vállalkozási szerződés szerint 2016. január 25. napjáig kellett teljesítenie, ezért nem követett el szerződésszegést. A felperes a teljesítési határidőt le kívánta rövidíteni, ezen határidőn belül a teljesítés nem volt lehetséges. A felperes felszólítása ellenére sem nyújtott megfelelő garanciát a pénzügyi fedezetre arra az esetre, ha az állami forrásokat vissza kell fizetnie. A felperes a szerződés V.13. pontját megszegve elmulasztotta a szerződésszerű teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, a támogatási szerződésben és a vállalkozási szerződésben szereplő teljesítési határidő összhangba hozását, amely ellehetetlenítette a szerződésszerű teljesítését, így a Ptk. 6:139. § (1) bekezdése alapján jogszerűen élt visszatartási jogával. A kivitelezés 2015. december 31. napjáig történő lezárása fizikailag lehetetlen volt, az esetleges késedelem a felperesnek felróhatóan következett be. A II. rendű alperes a támogatási szerződéstől való elállását részben a kivitelezéstől független BTL kommunikációs rész nem megfelelő teljesítésére alapította, így a felperes kára a kivitelezés késedelmétől függetlenül beállt.

[25] A II. rendű alperes elsődlegesen a kereset idő előttiségére tekintettel a per megszüntetését, érdemben a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint jogellenes, felróható magatartást nem tanúsított, a jogellenességet az egyik elállási ok esetleges jogszerűtlensége sem alapozná meg. A projekt költsége csak akkor elszámolható, ha az teljes egészében megvalósul. A szerződés szerint a projekt fizikai befejezésének napja 2015. október 30. volt, amely időpontra a rendezvényeknek is meg kellett volna valósulnia. A BTL rész sem volt teljesíthető 2015. december 31. napjáig, mivel a benyújtott ütemterv szerint 22 oktatási intézményből csak 3 iskolában 10 rendezvény tervezett időpontjáról volt érdemi információ, a hátralévő időben – figyelemmel a téli szünetre is – a vállalkozói vállalat nem volt teljesíthető. Kiemelte, hogy akár a kivitelezési, akár a BTL feladatok teljesítésének elmaradása

önmagában is megalapozza az elállást; a felperes maga sem vitatta, hogy a kivitelezési tevékenység jelentős lemaradásban volt.

[26] Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította, és kötelezte a felperest az I. rendű alperes javára 12 704 250, a II. rendű alperes javára 3 496 861 forint perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a felmerült illetéket az állam viseli.

[27] Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy a támogatástól történő elesés vagyonganban bekövetkezett értékcsökkenésnek, és így kárnak minősül, ezért megalapozza az annak okozójával szembeni felelősség érvényesítésének a lehetőségét (Kúria Pfv.21.604/2017/7.) A Ptk. 6:142. § (1) bekezdése értelmében a szerződésszegő fél felel a szerződésszegéssel okozott kárért, mely szerződésszegés megvalósulhat a teljesítési határidő elmulasztásával is, az I. rendű alperes vonatkozásában azonban nem állapítható meg a késedelmes teljesítés. A vállalkozási szerződésben a felek a szolgáltatást nem tekintették oszthatónak, hiszen az egyes műszaki tartalmak részteljesítési határidejét nem határozták meg, ezért a vállalkozó teljesítési késedelme csak az eredménytelen teljesítési határidő elteltével, 2016. január 25. napja után következhet be. A részszámlázás lehetősége a szolgáltatást nem teszi oszthatóvá (BH1997.493, BH2010.276., BDT2015.3415.) Az I. rendű alperes nem tett olyan vállalást, hogy 2015. december 31. napjáig a munkák valamely részét teljesíti, önmagában az, hogy ismerte a támogatási szerződést, nem jelenti azt, hogy a teljesítési határidők eltéréséből eredő kockázatot vállalta. A teljesítési ütemtervben meghatározott határidők nem részteljesítési határidők, ezért a vállalkozási szerződés teljesítési ütemtervtől eltérő módja nem jelent teljesítési késedelemmel megvalósuló szerződésszegést. A felperes kizárólag a vállalkozási szerződésben megjelölt teljesítési határidő elmulasztása miatt érvényesíthetett volna kártérítési igényt, ilyen keresete azonban nem volt.

[28] A Ptk. 6:62. § (1) bekezdésében megfogalmazott együttműködési és tájékoztatási kötelezettség megsértése önmagában is megalapozhat kártérítési felelősséget; az együttműködési kötelezettség alapján sem köteles ugyanakkor a vállalkozó a szerződésben meghatározott határidőt megelőző teljesítésre. A felperes kizárólag azért esett el a támogatási összegtől, mert a támogatási szerződés tartalmát és az abban foglalt határidőket nem tudta összhangba hozni a vállalkozási szerződés tartalmával; már a szerződés megkötésekor számolnia kellett azzal, hogy az I. rendű alperes szerződésszerű teljesítése esetén nem tudja teljesíteni a támogatási szerződésben foglaltakat, ezzel ellentétes feltételezéseire, bizodalmarára kártérítési igényt alappal nem érvényesíthet. A szerződés módosítására a Ptk. 6:191. § szerint csak közös akarattal kerülhet sor, nem róható az I. rendű alperes terhére, hogy a felperes által javasolt szerződésmódosítást nem fogadta el. A szerződésmódosítás lehetősége nem alanyi jog, annak elmaradása kártérítés alapjául nem szolgálhat.

[29] A perben nem volt releváns, hogy az I. rendű alperes alappal függesztette-e fel a teljesítést, mivel az annak eredményeképp a 2015. december 31. napi műszaki tartalomban beállt elmaradás a kiviteli ütemtervhez képest a felperes kártérítési igényét a fentiek szerint nem alapozza meg.

[30] A támogatási szerződés alapján a felperes akkor sem lett volna jogosult a támogatási összegre, ha a vállalkozási szerződés műszaki tartalma 2015. december 31. napjáig 75%-ban megvalósul, mivel a 4/2011. (I.28.) Korm. rendelet 80. § (6) és (7) bekezdése a támogatási szerződésben rögzített projekt befejezését követő fenntartási időszakra tartalmaz rendelkezéseket. A felperes kizárólag a vállalkozási szerződés teljes műszaki tartalmának megvalósulása és az ahhoz kapcsolódó engedélyek beszerzése esetén igényelhetette volna a támogatás megfizetését.

[31] Kifejtette továbbá, hogy a felperes keresetében megjelölt egyes igények nem minősülnek kárnak: a kifizetett vállalkozói díj és az azután befizetett általános forgalmi adó az I. rendű alperes által ténylegesen kifejtett vállalkozói tevékenység ellenértéke, a

vagyon tárgy jelenlegi állapotához vezető kifizetés. A kifizetett kamat a pénzhasználat ellenértéke. Nem minősül kárnak az az összeg sem, amely a 2015. év óta eltelt időben bekövetkezett kivitelezési költség emelkedésből adódik, hiszen a felperes saját forrásból nem kívánja elvégezni a felújítást; nem létező vagyonelemnek nincs értékváltozása.

[32] A II. rendű alperes elállását kizárólag a felperes és a II. rendű alperes viszonyában kell megítélni. A felperes sem vitatta, hogy az elállás jogszerű volt, így a II. rendű alperes magatartása nem lehet károkozó, a II. rendű alperes magatartásával ok-okozati összefüggésben a felperesnél kár nem keletkezett. A Ptk. 6:519. §-ából nem következik, hogy az elállás egyik indokának jogszerűtlensége az I. rendű alperes mentesüléséhez vezet.

[33] A felperes fellebbezésében kérte, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva kötelezze az I. rendű alperest 1 129 686 114 forint és annak 2016. január 22. napjától számított késedelmi kamata, valamint mindkét fokú perkölsége megfizetésére.

[34] Állította, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos: nem rögzíti, hogy a felperes a helyszíni ellenőrzést követően részletes intézkedési tervet készített, amelyet a II. rendű alperes elfogadott, ennek ellenére állt el 7 nappal később a támogatási szerződéstől. A bizonyítás körében nem rögzíti tanú9, tanú10 tanúvallomását, továbbá az alperesek ellen indított megállapítási per tényét, és az ott hozott ítéleteket, továbbá az igazságügyi szakértői bizonyítást.

[35] Az elsőfokú bíróság iratellenesen rögzítette, hogy keresetében az I. rendű alperes károkozó magatartásaként kizárólag az ütemtervhez képesti késedelmes teljesítést állította volna; mindvégig hivatkozott további károkozó magatartásként a teljesítés jogellenes felfüggesztésére, amely a Ptk. 6:151. § szerinti előzetes szerződésszegéssel bekövetkező, a 6:183. § szerinti teljesítés jogellenes megtagadásának minősülő károkozó magatartás. A teljesítés jogellenes megtagadásával az I. rendű alperes kárt okozott, mivel megghiúsította, hogy a kivitelezés 2015. december 31. napjáig egy értékelhető szintet érjen el, amelyre akkor még reális lehetőség volt. tanú9 tanúvallomása szerint, ha 2015. december 31. napjáig a kivitelezési munkálatok 75%-on álltak volna, az építési munkálatokra eső támogatás 75%-át a II. rendű alperes kifizette volna. A teljesítés jogellenes megtagadása adott alapot arra, hogy a II. rendű alperes elálljon a támogatási szerződéstől, így az I. rendű alperes károkozó magatartása és a támogatási összeg elvesztése, mint kár közötti ok-okozati összefüggés fennáll. E hivatkozásával az ítélet ugyanakkor nem foglalkozott.

[36] Hangsúlyozta, hogy tanú10 tanúvallomása szerint az I. rendű alperes a vállalkozási szerződés megkötésekor is tudott a szerződéses teljesítési határidők eltéréséről, egyeztettek is az előteljesítésről, így erre a teljesítés megtagadásának okaként alappal nem hivatkozhatott. Az I. rendű alperes a Ptk. 6:139. § (1) bekezdése alapján sem volt jogosult a teljesítés visszatartására vagy biztosíték követelésére, mivel a felperes nem követett el szerződésszegést. tanú10 tanúvallomása alapján az is megállapítható, hogy a felek között szóban létrejött megállapodás a 75%-os készültségi fok teljesítéséről 2015. december 31. napjára, az a szakértő szerint sem volt irreális vállalás. A teljesítés megtagadásának következményei ekként ismertek voltak az I. rendű alperes számára, akit fokozott együttműködési kötelezettség terhel, mivel a vállalkozási szerződés aláírásakor ismerte a támogatási szerződés szerinti véghatáridőt, illetőleg tisztában volt azzal, hogy amennyiben nem éri el határidőre a 75%-os készültségi fokot, úgy a felperesnek vissza kell fizetnie a támogatást. A teljesítéssel való felhagyás e fokozott együttműködési kötelezettség megsértése miatt is jogellenes.

[37] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a 4/2011. (I.28.) Korm. rendelet 80. § (6) és (7) bekezdéseit. Abból, hogy a 80. § (4) és (4a) bekezdései fenntartási kötelezettséget írnak elő, nem következik, hogy kizárólag valamennyi indikátor 100%-os

teljesítése esetén nem köteles a támogatott a támogatás visszafizetésére. Hivatkozott a szerződés részét képező ÁSZF 3.6. pontjára. Jogi érvelése szerint e rendelkezéseket akként kell értelmezni, hogy amennyiben valamely indikátor teljesítése eléri a 75%-ot, az adott indikátorra eső támogatás 75%-a lehívható, azt nem veszik el. Téves az az alperesi hivatkozás is, hogy használatbavételi engedély hiányában is vissza kellene fizetni a támogatást, hiszen 75%-ban kész épületre az ki sem adható. Utalt arra is, hogy a felperesnek nyilvánvalóan nem okozott volna gondot akár egy nap alatt is leigazolni a készülségi fokot, kiállítani a számlát, illetőleg kifizetni azt, amennyiben ez megtörténik, a rendelet 114/H. § alapján azt 2015. december 31. napja után is benyújthatta volna a számlát a II. rendű alperesnek.

[38] Az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával szemben véleménye szerint kárnak minősül az I. rendű alperes részére kifizetett vállalkozói díj és az ahhoz kapcsolódó általános forgalmi adó, mivel azt nem a felperes saját forrásából, hanem a támogatásból kellett volna megfizetnie, így a felperes vagyonában értékcsökkenés következett be. Értéknövekedés egyébként is csak akkor kerülhetne szóba, ha az I. rendű alperes befejezi az épületet. Szintén kár a II. rendű alperes részére megfizetett kamat, hiszen ha nem kell visszafizetnie a támogatást, akkor ezt sem kell megfizetnie. A támogatástól történő elesés a Kúria elsőfokú bíróság által is felhívott döntése szerint vagyonban bekövetkezett értékcsökkenés, azaz kár. A kártérítéssel a károsultat olyan helyzetbe kell hozni, mint amilyenben szerződésszerű teljesítés esetében lenne, szerződésszegés esetén a károkozó az úgynevezett tapadó károkat, azaz a kár elhárítása érdekében felmerült kiadásokat is köteles megtéríteni. Szerződésszerű teljesítés esetén a felperes egy elkészült épületet kapott volna, ehhez az épület befejezésének jelenlegi költségeit is meg kell fizetnie a károkozónak.

[39] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perkölségében való marasztalását kérte. Továbbra is hangsúlyozta, hogy nem vállalta 2015. december 31. napjáig a 75%-os kivitelezést, a szerződést a felek nem módosították. Önmagában a kivitelezés 75%-ának teljesítése 2015. december 31. napjáig egyébként sem jelentette volna a támogatás kifizetését, ezen időpontig a számlát is ki kellett volna állítani, használatbavételi engedély és energetikai tanúsítvány kellett volna és a BTL projektnek is meg kellett volna valósulnia. Kiemelte, hogy a felperes határidő hosszabbítási kérelmeit a II. rendű alperes nem fogadta el.

[40] Állította, hogy a teljesítést nem tagadta meg, azt csupán felfüggesztette; arra azonban a felperes az utolsó tárgyaláson tett nyilatkozata szerint keresetet nem alapított, jogellenes magatartásként csak arra hivatkozott, hogy az I. rendű alperes teljesítése 2015. december 31. napján nem érte el a 75%-ot. A teljesítés felfüggesztése ugyanakkor jogszerű volt, mivel a támogatás kifizetése az I. rendű alperes teljesítésétől függetlenül is bizonytalan volt, különös tekintettel arra, hogy a támogatási szerződés szerinti teljesítési határidő 2015. október 30. napja volt. A késedelem elsősorban a felperesnek felróható, hiszen elmulasztotta megtenni azon nyilatkozatokat, amelyek a szerződésszerű alperesi teljesítéshez szükségesek lettek volna, a Ptk. 6:150. § alapján a felperesi késedelem kizárja az I. rendű alperes késedelmét.

[41] Hivatkozott továbbá arra, hogy a felperest nem érte kár, hiszen saját forrásból a kivitelezést nem kívánja megvalósítani. A támogatás megítélése bizonytalan, a felperes nem bizonyította kétséget kizáróan, hogy azt megkapta volna. Egyebekben utalt az elsőfokú ítélet helyes indokaira.

[42] A felperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében hangsúlyozta, hogy keresetét annak jogalapi hivatkozása tekintetében sem módosította a 2021. március 5. napján megtartott tárgyaláson. Az I. rendű alperes teljesítésének felfüggesztése, mivel annak folytatását jogellenes feltételtől tette függővé, a teljesítés megtagadásának minősül, melyre jogos oka nem volt. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében előadottakat.

[43] Az ítéltábla a fellebbezést a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III.6.) Korm. rendelet 27. § (1) és (2) bekezdései alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt nem találta megalapozottnak.

[44] Az elsőfokú ítélet II. rendű alperessel szembeni keresetet elutasító rendelkezését fellebbezés nem érte, az ítéltábla a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: 1952. évi Pp.) 253. § (3) bekezdése alapján az ítélet e rendelkezéseit nem érintette, míg a fellebbezett rendelkezések tekintetében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabálysértést nem követett el, az ügy érdemében helytálló döntést hozott, amelynek jogi indokait túlnyomó részben az ítéltábla is osztotta.

[45] A fellebbezésre tekintettel rögzíti az ítéltábla, hogy az 1952. évi Pp. 221. § (1) bekezdésére figyelemmel az ítéletben a tényállást csak röviden, olyan terjedelemben kell rögzíteni, amennyiben ez a per eldöntése szempontjából releváns; a perbeli eljárás egyes mozzanatait pedig csak annyiban kell ismertetni, amennyiben azok a bíróság döntésére befolyással voltak. Ennek megfelelően az egyes bizonyítási cselekményeket, tanúvallomásokot vagy a felperes által a Fővárosi Törvényszék előtt indított per tényét, és az ott született döntést a tényállásban nem kellett rögzíteni. Az elsőfokú bíróság az általa relevánsnak tekintett körben a tényállást rögzítette az ítéletében, ugyanakkor az ítéltábla részben eltérő jogi álláspontjára tekintettel azt jelen ítélet [1]-[19] bekezdéseiben foglaltak szerint részben kiegészítette.

[46] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes és az I. rendű alperes közötti szerződésben a szolgáltatást a felek nem tekintették oszthatónak, így a vállalkozói szerződés késedelmes teljesítése a szerződésben vállalt teljesítési határidő (2016. január 25.) elmulasztása esetén merülhetett volna fel, amelyre a felperes nem alapított keresetet. Önmagában nem jelent késedelmes teljesítést, szerződésszegést az sem, ha a kivitelezés a vállalkozási szerződéshez kapcsolódó ütemtervhez képest a teljesítési határidő előtt elmaradásban van. Az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtett jogi érvekkel e körben az ítéltábla maradéktalanul egyetértett, azt megismételni nem kívánja.

[47] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg továbbá, hogy a felek nem állapodtak meg 2015. december 31. napi részteljesítési határidőben, ezért annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint ezen határidőre a kivitelezés 75%-os mértékű készülségi foka elérhető volt-e. A felperes érvelésével szemben tanú10 tanúvallomása alapján sem állapítható meg tényként, hogy a felek között szóban részteljesítési határidőre vonatkozó megállapodás jött volna létre. A tanú vallomása szerint a felperes oldaláról állították, hogy határidő hosszabbítást fognak kérni, ők csak arra vállalkoztak, hogy a maguk részéről mindent megtesznek azért, hogy 2015. december 31. előtt a vállalkozási szerződés tartalmát megvalósítsák (4.P.20.217/2018/52. jegyzőkönyv 11. oldal). A tárgyalások során visszatérő elemként állította, hogy 2015. december 31. napjára elérik legalább a 75%-os készülséget. A tanú jelenlétében tanú6 polgármester is csak azt adta elő, hogy a 75% körüli készülségi fokon „ment a felek között az egyeztetés”, mert az I. rendű alperessel közösen a jogszabályt akként értelmezték, hogy ennek elérése esetén a támogatási összeg kifizethető.

[48] A felek közötti szerződés tartalmát az írásba foglalt vállalkozási szerződés rögzíti, amely a szolgáltatást oszthatatlannak tekintve, részteljesítési határidő kikötése nélkül tartalmazza a teljesítési határidőt. A felek olyan megállapodása, amely a korábbiakkal ellentétben részteljesítési határidőt szab meg, a szolgáltatást ekként oszthatónak elismerve, a szerződés módosításának minősül, amelyhez a Ptk. 6:191. § (1) bekezdése és 6:63. § (1)-(2) bekezdései alapján a felek lényeges kérdésekre kiterjedő kölcsönös, egybehangzó és kifejezett akarategyezése szükséges a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (továbbiakban: Kbt.) szerződés módosítására vonatkozó rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyása esetén is.

Önmagában az, hogy az I. rendű alperes tisztában volt a támogatási szerződés tartalmával, a támogatás lehívhatóságának feltételeivel vagy a 75%-os készütség jelentőségével (illetőleg azzal, hogy a felek annak milyen jelentőséget tulajdonítottak), és ezért törekedett annak elérésére, nem értelmezhető akként, hogy az eredeti vállalkozási szerződés módosításával kifejezett kötelezettséget is vállalt volna meghatározott időpontra a teljesítésre vagy az adott mértékű részteljesítésre, utóbbi esetben vállalva a Ptk. 6:149. § szerinti részleges szerződésszegés következményeit is. Ehhez egyértelmű, kifejezett akaratnyilvánításra lett volna szükség, melyet a felperes a perben nem bizonyított. Az I. rendű alperes képviselőjének fenti tartalmú nyilatkozata egyoldalú kötelezettségvállalásként sem értelmezhető. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a felperes és tanú6 tanú is az elsőfokú eljárásban egyaránt tett olyan nyilatkozatot, hogy a felek között létrejött megállapodás 2015. december 31. napjára a kivitelezés teljes, illetőleg annak 75%-os mértékére vonatkozott, mely eltérésre kellő magyarázattal nem szolgált.

[49] A felperes a vállalkozási szerződéstől történt elállásának jogszerűségét a Ptk. 6:151. § (1) bekezdésére alapította. Ugyan az ezen rendelkezés alapján a megrendelő a késedelemből eredő jogokat gyakorolhatja abban az esetben is, ha a teljesítési határidő lejárt előtt nyilvánvalóvá válik, hogy a kötelezett a szolgáltatását az esedékességkor nem tudja teljesíteni, így az előzetes szerződésszegés esetén is érvényesíthet kártérítési igényt [Ptk. 6:154. § (3) bekezdés szerint]; a felperes jogállítása szerint a perben érvényesített kára nem abból következett be, hogy az I. rendű alperes a vállalkozási szerződés szerint irányadó teljesítési határidőre nem fejezte be a teljesítést (hiszen az a támogatási szerződés szerinti végső határidőn kívül esett), hanem abból, hogy az I. rendű alperes 2015. december 31. napjára nem teljesítette a kivitelezés legalább 75%-át. Ilyen kötelezettsége azonban a fent kifejtettek szerint az I. rendű alperesnek nem volt. Ekként a felperes késedelmes teljesítésre alapított kártérítési igénye nem volt alapos.

[50] Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy az I. rendű alperes kártérítési felelőssége a Ptk. 6:62. § által előírt együttműködési kötelezettség megsértése alapján sem állapítható meg, az elsőfokú ítélet helytálló érveit megismételni nem kívánja.

[51] A felperes ugyanakkor megalapozottan hivatkozott arra fellebbezésében, hogy az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben nem csupán a vállalkozási szerződéshez kapcsolódó kivitelezési ütemtervhez képest fennálló késedelemre, hanem arra is hivatkozott, hogy az I. rendű alperes a teljesítéssel jogellenesen hagyott fel, állítva a kár és e jogellenes magatartás közötti okozati összefüggést (egyebek mellett keresetlevél 2.2 és 2.4. pontja; 4.P.20.217/2018/14. sorszám alatti egységes szerkezetbe foglalt keresetlevél 3.2., 3.4. pontjai). A 2021. március 5. napján megtartott tárgyaláson a felperesi jogi képviselő előbb akként nyilatkozott, hogy a felemelt kereseti kérelmét fenntartja, majd előadta, hogy a kártérítési követelésének alapja az, hogy az I. rendű alperes a szerződés szerinti ütemtervhez képest lemaradásban volt, 2015. december 31. napjára a kivitelezés nem érte el a 75%-ot, ebben merült ki a jogellenes magatartása, ugyanakkor állította, több történt, mint egyszerű késedelem, mivel az I. rendű alperes abbahagyta a munkavégzést, pedig ekkor még elérhette volna a 75%-os teljesítést 2015. december 31. napjára, azt azért nem érte el, mert leállt a teljesítéssel. Az elsőfokú bírósággal szemben az ítéltábla ezen felperesi nyilatkozatot nem tekintette akként, hogy a felperes keresetét módosítva a korábban megjelöltekkel ellentétben a teljesítés jogellenes felfüggesztésére ne alapítana kártérítési követelést. Az elsőfokú bíróság maga sem tekintette következetesen akként, hogy a felperes az alperesi késedelem kivételével a kártérítés alapjaként megjelölt hivatkozásait már nem tartja fenn, hiszen habár ezen nyilatkozatban az együttműködési kötelezettség megsértésére a felperes szintén nem hivatkozott, e korábbi hivatkozást az ítéletben elbírálta.

[52] A felperes helytállóan utalt arra is, hogy az 1952. évi Pp. hatálya alatt a kérelemhez kötöttség nem jelentett jogcímhez kötöttséget: ha a kereseti követelés az előterjesztetthez képest más jogcímen volt teljesíthető, a bíróság ezen a jogcímen helyt adhatott a keresetnek (BDT.2008.1823.) A bírói gyakorlat az 1952. évi Pp. alkalmazása során nem tekinti korlátnak a követelés keresetben megjelölt jogcímét; ha a követelést támasztó fél által előadott tények valóban bizonyulnak, és ezek a kereseti követelést megalapozzák, akkor a jogcím helytelen megnevezése miatt a kereseti követelés nem utasítható el (BH2004.504., EBH2006.1422.). A felperes által megjelölt jogcímtől való eltérésre azonban csak a kereset szerinti tényalap azonossága esetén van jogi lehetőség, az érdemi döntés 1952. évi Pp. 3. § (2) bekezdése és 215. § szerinti korlátja kizárja, hogy a bíróság a kereset alapjául megjelölt tények valótlanúsága vagy bizonyítottságának hiánya esetén döntését más tényalap figyelembevételével új jogcímen hozza meg (Legfelsőbb Bíróság Pfv.X.21.650/1998.).

[53] Az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében is a felperes tényállásként mindvégig hivatkozott arra, hogy az I. rendű alperes a teljesítéssel jogellenesen hagyott fel. Habár az elsőfokú eljárás során a Ptk. 6:183. § rendelkezéseit nem hívta fel, tényelőadása alapján vizsgálni kellett, hogy a teljesítés felfüggesztése jogszerű volt-e, amennyiben annak jogellenessége megállapítható, annak és a felperes kárának okozati összefüggése megállapítható-e.

[54] Az I. rendű alperes 2015. november 23. napján kelt akadályközlésében a teljesítés felfüggesztését kizárólag arra alapította, hogy a kivitelezési munkálatok ellenértékének pénzügyi teljesítését a támogatási szerződésben, illetőleg a vállalkozási szerződésben foglalt teljesítési határidő eltérése miatt nem látja biztosítva. Az I. rendű alperes ugyanakkor már a vállalkozási szerződés megkötésekor is tudott arról, hogy a vállalkozási szerződésben meghatározott határidő túlnyúlik a támogatási szerződés alapján a felperesre irányadó teljesítési határidőn, a támogatási szerződés szerint a kivitelezésnek legkésőbb 2015. december 31. napjáig kell megvalósulnia (melyet bizonyít tanú10 2016. február 5. napi egyeztetésről készült jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata és a bíróság 2019. november 15. napján tartott tárgyaláson tett előadása), tudomással bírt arról is (azt a vállalkozási szerződés is rögzítette), hogy a vállalkozási díj fedezetét a támogatás biztosítja, ennek kockázatát a vállalkozási szerződés aláírásával az I. rendű alperes is vállalta. A felperes az I. rendű alperes által benyújtott részszámlát teljesítette, a szerződés szerint további részszámla benyújtására az I. rendű alperes az előírt készlettségi fok hiánya miatt nem volt jogosult, így az akadályközlésben hivatkozott körben nem volt olyan szerződésszegés, amelyre tekintettel a Ptk. 6:139. § (1) bekezdés alapján az I. rendű alperes a teljesítését jogszerűen visszatarthatta volna.

[55] A felperes hivatkozásával ellentétben ugyanakkor az I. rendű alperes nem csupán a perben hivatkozott a felperes késedelmes teljesítésére; a per iratai között elfekszik (4.P.20.519/2016/12. alatt) az I. rendű alperes által a felpereshez írt értesítés, amely szerint a kivitelezési munkákat 2015. november 20. és 24. között felfüggeszti, mivel a kivitelezés során felmerült műszaki kérdések teljes körű tisztázása nélkül további munkálatokat nem tud végezni. A perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint az I. rendű alperes által a perben részletesen kifejtett akadályoztatások egy része megalapozott, azonban az I. rendű alperes egyéb, azokkal nem érintett tevékenységeket (pl. sprinkler gépház és az új lépcsőház kivitelezési munkáit, külső burkolatok bontását) folytathatott volna, illetőleg a felperes nyilatkozata hiányában egyes munkálatokat az eredeti terveknek megfelelően végezhetett volna el (pl. végpontok kialakítása). A Ptk. 6:150. § szerinti közbenső szerződésszegés, a közbenső intézkedés elmulasztása nem általában és teljeskörűen zárja ki a másik fél szerződésszegését, hanem a kötelezettségének csak abban a részében, amelynek megszegése a közbenső intézkedés elmulasztásával okozati összefüggésbe hozható, vagyis

amely kötelezettség teljesítését a közbenső intézkedés elmulasztása ténylegesen megakadályozza; a 6:139. § (1) bekezdése is csak a saját teljesítés arányos visszatartását teszi lehetővé. Figyelemmel arra, hogy az aggálytalan szakértői vélemény szerint az I. rendű alperes bizonyos munkanemeket el tudott volna végezni, ezért a teljesítés teljes felfüggesztésére a felperesi nyilatkozatok megtételének hiányában sem volt jogosult.

[56] Az I. rendű alperes tehát a teljesítést jogellenesen függesztette fel, a Ptk. 6:142. § (1) bekezdése alapján a szerződésszegéssel okozott kárt köteles megtéríteni, felelősségének megállapításához azonban a szerződésszegés mellett szükséges kár bekövetkezése és a kettő közötti okozati összefüggés is azzal, hogy a szerződésszegéssel okozott kár esetében az előreláthatósági korlát nem érvényesül, nincs tehát annak jelentősége, hogy a teljesítés felfüggesztésekor látta-e a szerződésszegés következményeit.

[57] Az okozati összefüggés akkor állapítható meg, ha az ok és okozat között szerves kapcsolat áll fenn, az okfolyamatba semmilyen olyan lényeges mozzanat nem ékelődik be, amely miatt a vizsgált magatartás, szerződésszegés okfolyamatban betöltött szerepe „kiüresedik” és az okozatossági lánc megszakad [Eörsi Gyula: A közvetett károk határai, Biztosítási Szemle, 1982/2-3. 35. old.]. A felperes kártérítési igényével kapcsolatosan ennek megfelelően azt kellett vizsgálni, hogy a felperes állított kárának bekövetkezéséhez vezető okok közül a teljesítés felfüggesztése olyan releváns, meghatározó oknak minősül-e, amely nélkül a felperes kára nem következett volna be. Ezt a perben felperes volt köteles bizonyítani.

[58] A perben kirendelt igazságügyi szakértő 2020. szeptember 28. napján kelt alapszakértői véleménye (5.4. pont) szerint szakértői bizonyossággal nem válaszolható meg, hogy amennyiben 2015. november 23. napján az I. rendű alperes a teljesítést nem függeszti fel, 2015. december 31. napjára elérhette volna-e a 75% készütségi fokot. Nem zárta ki ennek lehetőségét, ám utalt arra, hogy ezen időszakban a kültéri munkálatok elvégzése az időjárásra tekintettel kockázatos. A 2021. március 5. napján megtartott tárgyaláson tett nyilatkozata szerint az elméleti lehetősége megvolt annak, hogy a kivitelezés 2015. december 31. napjára elérje a 75% mértéket, de csak abban az esetben, ha a felperes legkésőbb 2015. december 1. napjáig a közbenső adatszolgáltatásokat és nyilatkozatokat megteszi, minden adatot szolgáltat az elektromos tervek, kertterv lezárásához. A szakértő ezen nyilatkozatára figyelemmel nem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy a felperes által hivatkozott 75%-os készütségi fok elérése kizárólag az I. rendű alperes szerződésszegése miatt maradt el, utólag nem megállapítható, hogy a felperes ennek feltételét maga határidőben teljesítette-e volna. Kiemeli az ítéltábla, hogy az I. rendű alperes 2015. november 19. napján már ezek teljesítésére felhívta a felperest, hangsúlyozva, hogy ezek hiányában a kivitelezést nem tudja folytatni; a felperes a felhívásnak nem tett eleget, a perben is mindvégig azt hangsúlyozta, hogy ezen nyilatkozatokat nem volt szükséges megtennie, illetőleg azok az alperesi teljesítést nem akadályozták. Így csupán bizonyítékkal alá nem támasztott feltételezés, hogy a felperes e kötelezettségének a szakértő által meghatározott rövid határidőben eleget tett volna, ennek hiányában pedig a 75% teljesítés a szakértői vélemény szerint nem volt elérhető. Szintén csupán állította a felperes, de nem bizonyította, hogy a teljesítésigazolást, számla kiállítását és annak megfizetését is egy napon belül megoldotta volna.

[59] Mindez azonban kiemelkedő jelentőséggel nem bír, mivel az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes a jogszabály téves értelmezésével tulajdonított kiemelkedő jelentőséget a 75%-os készütségi fok elérésének. A 4/2011. (I.28.) Korm. rendelet felperes által hivatkozott 80. § (6)-(7) bekezdései a rendelet 32. Fenntartás, monitoring fejezetében szerepelnek. A rendelet 80. § (1) bekezdése a támogatott fenntartási kötelezettségét állapítja meg, ezen fenntartási kötelezettséghez kapcsolódóan rögzíti az éves fenntartási jelentések benyújtásának előírását [(4) bekezdés], a beruházás fenntartásának

vizsgálatát [(5) bekezdés], és ehhez kapcsolódóan rögzíti a záró jelentésre, és az indikátorok teljesítésére vonatkozó rendelkezéseket [(6) és (7) bekezdések]. A felperes ezen, a rendelet szerint – már rendszertani elhelyezésükből eredően is – kifejezetten a fenntartási kötelezettséghez kapcsolódó rendelkezéseket tévesen értelmezi a támogatási szerződés teljesítésének egy korábbi szakaszára. A támogatási szerződéstől történő elállás szabályait a Korm. rendelet 35. § tartalmazza, melynek (1) bekezdés d) pontja arra az esetre jogosítja fel elállásra a támogatót, ha a támogatott tevékenység megvalósítása megghiúsul, tartós akadályba ütközik, vagy a támogatói okiratban, támogatási szerződésben foglalt ütemezéshez képest jelentős késedelmet szenved. Nem jelöl meg ugyanakkor olyan százalékos mértéket, így a felperes által hivatkozott 75%-ot sem, amely esetben a támogató a szerződésben foglalt ütemezéshez képesti jelentős késedelem esetén sem állhatna el a szerződéstől. A felperesi álláspont szerinti értelmezés azt is jelenthetné, hogy ha a támogatott a tevékenységet csupán 75%-os készütségi fokra készíti el, majd azzal felhagy, azt egyáltalán nem fejezi be, ekként a támogatott cél nem valósul meg, a támogatott mégis jogszerűen tarthat igényt a támogatás 75%-ának kifizetésére, a támogató azt nem követelheti vissza; mely értelmezés nyilvánvalóan ellentétes a támogatás céljával.

[60] A felperes által felhívott, a szerződés részét képező ÁSZF 3.6. pontja csak annyit tartalmaz, hogy amennyiben a projekt fizikai befejezéséig (a projekt javaslatban/pályázatban meghatározott feladat, cél a pályázati felhívásban foglaltaknak és a szerződésben rögzítetteknek megfelelően teljesül) egy teljesítendő indikátor nem éri el a Korm. rendelet

80. § (6)-(7) bekezdésében meghatározott mértéket, a támogató az ott írt jogkövetkezményeket alkalmazza; azonban ezen rendelkezés nem zárja ki, hogy a támogató a Korm. rendelet 35. § (1) bekezdés d) pontjában írt feltételek fennállása esetén a szerződéstől elálljon.

[61] Annak meghatározása, hogy mely késedelem tekinthető olyan jelentősnek, amely a Korm. rendelet 35. § (1) bekezdés d) pontja szerint megalapozza az elállást, illetőleg mikor tekinthető akként, hogy a támogatott tevékenység megvalósulása megghiúsul vagy tartós akadályba ütközik, elsősorban a támogató joga; a támogatott ezen álláspontot a rendelkezésére álló jogorvoslat során sérelmezheti. Az elsőfokú bíróság által tanúként kihallgatott tanú9 vallomásában lényegében arról a gyakorlatról számolt be, amelyet az NFM ezen 35. § (1) bekezdés d) pontja körében folytatott, kiemelve a támogató mérlegelési lehetőségét arra, hogy a nem teljesült indikátorok esetén – ha a projekt célja teljesül - mely készütségi fokban fogadja el a szerződést módosított tartalommal teljesítettnek. A tanú azt is kifejtette, hogy jelen projekt esetében a szemléletformálási elem volt kiemelt prioritású; ennek figyelembevételével nyilatkozta, hogy ugyan a támogatási szerződés teljes tartamának meg kellett volna valósulnia legkésőbb 2015. december 31. napjáig, de ha a szemléletformálási projekt 100%-ban megvalósul, és az építési tevékenység csak 75%-ban, nem álltak volna el a szerződéstől (míg amennyiben az építési munka fejeződik be 100%-ban, de a szemléletformálás csak 75%-ban; szintén elálltak volna). Figyelemmel azonban arra, hogy a tanú vallomása szerint minden egyes esetben külön mérlegelték, hogy az indikátorok, a kivitelezés adott mértéke mellett a szerződést módosított tartalommal teljesítettnek fogadják-e el, utólag nem állapítható meg teljes bizonyossággal, hogy a kivitelezés adott – akár 75% mértéke mellett – ténylegesen a támogató milyen döntést hozott volna. Ekként a felperes nem bizonyította, hogy amennyiben az I. rendű alperes a teljesítést nem függeszti fel, és a teljesítés 2015. december 31. napjára eléri a 75%-ot, a II. rendű alperes jogelődje nem áll el a szerződéstől, és a támogatás arányos részét folyósítja.

[62] A II. rendű alperes a támogatási szerződéstől történt elállását két okra alapította: hivatkozott arra, hogy a kivitelezési munkálatok jelentős lemaradásban vannak, a kivitelező a tevékenységét felfüggesztette; továbbá arra, hogy a BTL rendezvényszervezési

tevékenység határidőre való befejezését a rendelkezésre álló ütemterv nem támasztotta alá. A II. rendű alperes az elállásban is kiemelte, hogy a projekt számszerűsíthető céljának, aktív és passzív eléréseknek a teljesülése volt hangsúlyos, amennyiben ezen indikátorok nem teljesülnek, a projekt nem működőnek minősül és arra nem hívható le támogatás (ugyanilyen tartalommal nyilatkozott tanúvallomásában tanú9 is). A felperes megalapozatlanul állította tehát, hogy a projektnek egyenrangú része volt az építési és a BTL, ATL tevékenység.

[63] A felperes a perben állította, de kétséget kizáróan nem bizonyította, hogy 2015. december 31. napjára az elállásban foglaltakkal ellentétben a BTL tevékenységet, illetőleg a támogatási szerződés 5. számú mellékletében ezzel kapcsolatban meghatározott indikátorokat teljesítette volna.

[64] A felperes még 2015. február-március hónapokban 23 oktatási intézménnyel kötött együttműködési megállapodást, amelyekben az iskolák részben látogató csoport vagy csoportok szervezését, részben a projekt szakmai rendezvénye számára helyszín biztosítását vállalták azzal, hogy azon meghatározott résztvevő részvételét is lehetővé teszik. Több olyan intézmény is volt, amely csak látogató csoport szervezésében vállalt részt venni. Azonban a BTL tevékenységre először szerződött gazdasági társaság érdemi tevékenységet nem végzett, a tevékenységre ezt követően csak 2015. november 24. napján kötött szerződést a gazdasági társaság2.-vel, habár a társaság már korábban is végezte a tevékenység előkészítését. A gazdasági társaság2 2015. november 23. napján kelt jelentése szerint azonban nem tudták minden intézménnyel felvenni a kapcsolatot, az előadásokat ténylegesen november 29. után tudják megtartani, ha az iskolák kedvezően nyilatkoznak. Ez azt jelentette, hogy a támogatási szerződés 5. melléklete szerint a 2015. évre előirányzott 1000 aktív elérést – figyelemmel a téli oktatási szünet és az utolsó tanítási nap 28/2015. (V.28.) EMMI rendelet 5. § (2) bekezdésében meghatározott időpontjára – 2015. november 29. és december 18. napja közötti időben, összesen 15 oktatási nap alatt kellett volna teljesíteni. A felperes maga sem vitatta, hogy ténylegesen csupán három iskolában 10 rendezvény időpontját rögzítették; a 2015. november 24. napján tartott helyszíni ellenőrzés a BTL feladatok előkészítettségét 40%-ban állapította meg.

[65] tanú2 . tanúként ugyan valóban azt állította, hogy az iskolák együttműködése esetén akár 2-3 nap alatt is teljesíthették volna a szerződést, bár annak optimális időtartama két hét volt. Ennek alátámasztására hivatkozott arra, hogy egy iskolában akár 6 előadás is megtartható. Az iskolák túlnyomó többsége azonban az együttműködési megállapodásban egy rendezvény helyszínének és azon 25 fő részvételének biztosítását vállalta, így nem megállapítható, hogy a tanú e feltételezését mely körülményekre alapította. Nem bizonyított a perben az sem, hogy a vállalkozó ilyen számú rendezvény megtartásához ténylegesen rendelkezett kellő humán erőforrással. A felperessel szerződéses kapcsolatban álló, a teljesítést szerződésben vállaló gazdasági társaság vezető tisztségviselője ugyanakkor e kérdésben érdektelen tanúnak nem is tekinthető; a felperes azon állítását, hogy a BTL tevékenységet határidőre elvégezte volna, e tanú feltételezésekre támaszkodó vallomásán kívül más bizonyítékkal érdemben nem támasztotta alá.

[66] Mindezen bizonyítékok az 1952. évi Pp. 206. § szerinti mérlegelésével sem állapítható meg tényként az a felperesi hivatkozás, hogy a támogatási szerződés fentiek szerint hangsúlyosabb elemét képező BTL tevékenységet a támogatási szerződésben foglaltak szerint a felperes leg-később 2015. december 31. napjáig teljesítette volna. Az e körben előírt indikátorok teljesítésének elmaradását pedig a támogató az elállásról ténylegesen döntést hozó tanú9 vallomása szerint önmagában is a szerződéstől való elállását megalapozó oknak tekintette. E körben a felperes álláspontjával szemben nem bírt jelentőséggel, hogy a helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyv a teljesítés időarányosságát rögzítette, mint ahogyan az sem, hogy a felperes intézkedési tervét a II. rendű alperes jogelődje elfogadta.

[67] Az aggálytalan igazságügyi szakértői vélemény alapján tehát szakértői bizonyossággal nem állapítható meg, hogy amennyiben az I. rendű alperes 2015. november 23. napján nem függeszti fel a teljesítést, akkor 2015. december 31. napjáig a felperes által hivatkozott, egyébként téves jogszabályértelmezésen alapulóan elvárt 75%-os készültségi fokot ténylegesen elérhette volna; ennek csak akkor állt fenn a lehetősége, ha a felperes a szükséges közbenső nyilatkozatokat ténylegesen megteszi 2015. december 1. napjáig. A felperesnek a támogatási szerződésben megjelölt tevékenységet az ott írt határidőben teljesítenie kellett volna, az általa felhívott 4/2011 (I.28.) Korm. rendelet 80. § (6)-(7) bekezdéséből nem vezethető le, hogy amennyiben a szerződésben meghatározott indikátorok 2015. december 31. napjáig elérik a 75%-ot, úgy a támogató a szerződéstől nem áll el, és a felperes részére a támogatás arányos részét teljesíti. A felperes hivatkozásával ellentétben sem a Korm. rendelet, sem a felek szerződése nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint az építési tevékenység kivitelezése 75%-os készültségi fokának elérése esetén a támogató a rendelet 35. § (1) bekezdés d) pontjában írt feltételek fennállása esetén jogszerűen ne állhatott volna el a támogatási szerződéstől. tanú9 vallomása szerint minden esetben külön mérlegelték, hogy az egyes indikátorok teljesítésének elmaradása esetén teljesítettnek tekintik-e támogatás célját, így a szerződés részleges teljesítését elismerve arányos támogatást folyósítanak-e. Utólag kétséget kizáróan ezért nem megállapítható, hogy a támogató ténylegesen milyen döntést hozott volna, amennyiben a kivitelezés elérte volna a felperes által kívánt mértéket. Nem állapítható meg az sem, hogy a felperes a projekt másik, kiemelt elemét képező BTL tevékenységet 2015. december 31. napjára 100%-ban teljesítette volna. Mindezekre tekintettel nem állapítható meg, hogy az I. rendű alperes teljesítésének jogellenes felfüggesztése olyan meghatározó, közvetlen ok lett volna, amely nélkül a felperes kára nem következett volna be; az okozati összefüggés hiányában a felperes elsődleges kereseti kérelme nem megalapozott a teljesítés egyébként jogellenes felfüggesztésére alapítottan sem.

[68] A felperes másodlagos keresetét a Ptk. 6:524. § (2) bekezdésére alapította. Többek közös károkozása akkor áll fenn, ha a károkozók a károsító eredmény létrehozásában közösen vesznek részt, akár akként, hogy a károkozók eltérő tevékenységei egymást követik, azonban szervesen közrehatnak a károsító eredmény létrehozásában (BDT2011.2538.) A károkozók mindegyike ez esetben a Ptk. 6:524. § (1) bekezdéséből következően a károsulttól eltérő személy, a károsult közrehatása, az önhiba a Ptk. 6:525. § szerint értékelendő. A fent már kifejtettek szerint az I. rendű alperes szerződésszegő magatartása és a kár közötti okozati összefüggés hiánya azonban nem kizárólag azon alapul, hogy a felperes maga sem teljesítette a támogatási szerződésben foglaltakat, így a közös károkozás e speciális formájának alkalmazása sem lehetséges, az I. rendű alperes kármegosztás körében sem köteles a kár részbeni megtérítésére sem.

[69] Az okozati összefüggés hiányára tekintettel a kártérítési felelősség további elemét, a kárt az ítéltáblának vizsgálnia nem kellett. Megjegyzi ugyanakkor, hogy a bírói gyakorlat (Kúria Pfv.21.604/2017/7., Legfelsőbb Bíróság Gvf.30.358/2009/5., Debreceni Ítéltábla Pf.20.399/2012/7.) a ténylegesen visszafizetett vissza nem térítendő támogatás összegét a Ptk. 6:522. § (2) bekezdés a) pontja szerinti, a károsult vagyonában bekövetkezett érték-csökkenésnek, tehát kárnak tekinti. Ehhez kapcsolódóan kárként minősül a támogatás után ténylegesen megfizetett késedelmi kamat összege is.

[70] Az ítéltábla mindezekre tekintettel a fenti indokolásbéli kiegészítéssel az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett részben az 1952. évi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[71] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az 1952. évi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni az I. rendű alperes másodfokú eljárással felmerült költségeit. Az ítéltábla az I. rendű alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2)

bekezdés c) pontja és (5) bekezdése alapján megállapítható ügyvédi munkadíjat a 3. § (6) bekezdése alapján az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányosan mérsékelte, figyelembe véve, hogy az I. rendű alperes képviselője csupán fellebbezési ellenkérelmet szerkesztett. Szem előtt tartva a nagyobb pertárgyértékkel együtt járó jelentősebb ügyvédi felelősséget is, az ítéltábla az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan az I. rendű alperest illető másodfokú perköltséget 1 000 000 forint összegben állapította meg, mely után a rendelet 4/A. § szerint a felperes a 270 000 forint összegű általános forgalmi adót is köteles megfizetni.

[72] A felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 5. § b) pontja szerint illetékmentes, a le nem rótt – az Itv. 46. § (1) bekezdés szerinti mértékű – fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli.

Debrecen, 2021. június 3.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró